

LAPAN RUNAKUNA IMANAWPA RISPITASH KAYĀNANPAQ KASHQANKUNA KAYNAW NIRMI QALAYKUN

[Preamble]

Lapan runakunapis libri kananpaq, jusayuqkunata kastigākānanpaq y iusaynaqkunata mana kastigaypa y piwanpis mana pelyaypa kushish kay pasachaw kawayqa kanqa ali; runakuna imanawpis kashqanta mana qechuymi y lapan runakuna yarpashqankunatapis mana michashqa kananpaq;

Runakuna rispitash kayānanpaq kashqanta mana reqiypami y reqiykarpis iarukuyashqanta kanan yarparkushqaqa seqaypa ajanaypaq kaptinmi kanan lapan runakunapis alichaw kananta munayashpāmi kaykunata wilakuyā. Lapan runakunapis ali kawakuyman chaykur; mansakuypita y pishēpakuyita librash karqa, munashqannawmj lapantapis parlakuyanqa y munashqanmanmj krigikuyanqa;

Lapan kaykunatamj rurākānan, runakuna shumaq rispitash kayānanpaq. Saynawpaqa runakuna manami yarpāyanqasu imaykanawpapis awturdākunapa kontran sharkuya y tukuynawpa nakasikuqkunata elaqāsiyta;

Saynawmi ali kanman lapan nasyunkuna shumaq wilanakur tukuynawpa jukninwan jukninwan yanapānakur aruyaptin; Askaq nasyunkunapita runakuna shuntakaykārir, rasunpaypa alimi niyashpan yārakuyan, runakuna rispitash kayānanpaq niyashqan qelqaraykaqman. Kay qelqaraykaqchawqa kaykan runakuna rasunpa rispitash kananpaq, lapan runakunapis mana jarukushqa kayānanpaq, warmipis olqupis rispitash kayānanpaq. Saynawpami rasunpa kaykuna rurākānanpaq wilanakuyashkā lapan markakuna y nasyunkuna ali kayman chāyānanpaq, lapan runakunapis ali kawayānanpaq, saynaw kashqanta musyar runakuna librina kar shumaqna kawakuyanqa;

Kaychaq lapan runa qotukaqkuna awniyashqa lapan kaykunata rurananpaq, askaq nasyunkunawan wilanakur yanapānakuyipa lapan runakuna rispitashqa kayananpaq. Runakuna lapan rispitash karqa rasunpaypami y librimi kakuyanqa ali kaqkunataqa rurayanqa munayashqannaw, y;

Lapansikunapis juk yarpayla, kay runakuna rispitash kayānanpaq, pipis mana jarukushqa y libri kakuyānanpaq yarpashqaqa seqay alimi kanqa; saynaw rurashun nishqansikuna lapan rurākānanpaq.

ALI YARPAY KAPTIN KAYKUNATAMI WILAKUYAN KAY PASACHAW LAPAN RUNAKUNA RISPITASH KAYĀNANPAQ NIYASHQAN

Lapan markakunapis, nasyunkunapis juk yarpayla yawayānanpaqmi lakipakuyānan imaykanawpapis. Saynawpaqa lapan runakunapis y mandaq awturdākunapis, kay wilakuyashqāman yarpakushla kayashpanqa, shumaq juknaw alitana rurayanman yachasiyashpan y yachakuyashpan. Saynawpami mansapakuyipa rurayānan, runakunata mana jarukuyipa rispitana kashqanta y libri kashqankunata, Saynawpaqa yarpānansj lapan nasyunninsik y juklā nasyunkuna ali kawayman chananpaqmi. Kaykunataqa musyayānan y lapan runapis nishqannaw rasunpaypa rurayānan, lapan qotukaq runakunapa markakuna, nasyunninkun y wakinkaq kay nasyunpa ruñkunachaw kaykaq markakunapis.

NISFIQAN JUK (1)

Lapan runakunapis yurikuyan librimi y wakinkaqkunaw rispitashqa, mana jarukushqa kayānanpaq. Saynawmi runakunaqa yuriyan shumaq yarpayyuq, alitapis mana alitapis reqiykar y seqay kuyapākuyyuq. Saymi runakuna ali kawakuyānan jukninwan jukninwanpis.

NISHQAN ISHKAY (2)

Lapan runakuna rispitashqa y mana jarukushqami kayānan y ali kananpaq wilakuyashqāchaw nishqannaw librimi kayānanpis. Manami chikish kanansu juk kasta kashqanpita yana o yuraq kashqanpita, warmi ni olqu kashqanpita, imanawkaq parlayta parlaq kashqanpita, imamanpis krigishqanpita,

Saypis manami bājuman churashqa kanqasu mayqan alikaq o mana alikaq niyānansu, runakuna markakunata mandananpaq askaq shuntakaykuptin, runakuna mana jarukush kananpaq alita ruraqkunata o lapan nasyun runakunapaq o mayninpapis markankunapa siñalninkuna rurinchaw juk runa mandaq kaptin. Saynaw kanman juk nasyun marka, pipis mana mandash kaptinpis y markakunapa siñalninkuna surinchaw shumaq imanawpapis rurayta mana kamāpakuq kayaptin o kikinkuna mana mandar juk mandash karpis o juk marka seqaypa mandar imaykapitapis michashqa imanawpis nishqanchaw kanansu manami.

NISHQAN KIMSA (3)

Lapan runakunapis shumaq rispitashqami kawakuyānan, librimi imaykapitapis kakuyānan y imapis pāsananta awturdākuna rispitasinan ali kakuyānanpaq.

NISHQAN CHUSKU (4)

Manami pipis ashmayman churashqa kanansu ni pipa tukuy rurayninkunapaq kanmansu. Ashmaykaq y ashmayta saray; runakuna imanaw rurananpaq kaqkunachawqa pasaypami michar kundinan lapankunatapis y tukuynawpa ashmay saraqkunatapis.

NISHQAN PISQA (5)

Manami pipis fiyupa nakasishqa ni lakipaypaq o munashqannaw nakasishqa, runa kashqankunata mana kuyapaypa tukuyta nishqa kanansu.

NISIQAN SOQTA (6)

Lapan runakunami maysaychawpis seqaypa rispitashqa kanan y runa kaynintapis saynaw rispitasikunan, pipis mana jarukunanpaq.

NISHQAN QANCHIS (7)

Runakuna imatapis rurananpaq kashqankunachawqa lapansipis iwalmi kansi. Saynawmi pitapis ali kashqanta ni mana ali kashqanta mana akraypa, runakuna rurananpaq kashqanwan sapakuyānan tukuypita. Lapan runakunami iwal rispitasiyānan, wakin runakuna jamurpar jarukur ushayānanpita y manakaqkunata parlarkur, kay runa rispitash kananpaq wilakuyashqākunapjta kontran parlar puriqkunapita y luta jarukur ushash kananpita.

NISHQAN PUWAQ (8)

Lapan runakunapis kejakuyānanmj, jatusaq kay nasyunchaw kaq awturdākunaman, runa rispitash kananpaq kashqankunata pipis jarukur ushaptin, awturdākunapis sapānanmi, imanaw runakuna rurananpaq kashqanchaw parlashqannaw saypaqmi qelqaraykan, saywan pipis sapakuyānanpaq.

NISHQAN ESQUN (9)

Manami mayqan runatapis luta la sarir kalapósuman apar wechqarāsinansu, ni markanpita juklāman jitar ushashqaqa kanansu.

NISHQAN CHUNKA (10)

Lapan runakunami rasunpaypa lapanpis iwal kayayninpa, aska runakunapa puntanchaw wiyashqa kanan jusan o mana jusan kaptinpis y juk awturdāta wilapānan. Kay awturdāqa manami mayqanpaqpis faburnin sharkunansu lutalaqa, jukninpaq jukninpaqpis. Saynawpami musyanqa mayqankaq ali rispitash kananpaqpis y imanaw rurananpaqpis. Saynawpami musyanqa mayqan jusayuq kashqanta y mayqan jusaynaq kashqantapis. Niykurnami isanqa imanawpis ruranqa wechqananpaq o mana wechqananpaqpis.

NISHQAN CHUNKA JUK (11)

Ima jusanpitapis mayqan runa kehashqa karpis, manaraq rasunpaypa jusan kashqanta musyakashqanyaqqa imaykanawpapis rispitasikunanmi jusaynaqlaraq kashqanta. Saynaw rispitasikunan lapan runapa nawpanchaw rasunpa mana jusan kashqanta y runa kashqanta mana jarukuyānanpaq.

Manami pipis kondinashqa kanansu imatapis mana rurash kaykaptinqa o imatapis ruraykashqanta jinan ōra mana taripash kaptinqa; imanawmi nin runakuna rispitash kananpaq wilakuyashqankuna, kay nasyunpaq y juklā nasyunkunapaq saychaw nishqannaw. Jusankunapita kastigashqa kananpaq kaqkunapita mastaqa manami nakasir kastigākānansu jusan kaptinpis.

NISHQAN CHUNKA ISHKAY (12)

Manami mayqan runatapis pipis lutaqa imatapis rimapānansu shuyni kawakuqtaqa, kastankunatapis, wayinkunata o paypa kaqtaqa imantapis; imanaw ali o mana ali kakuptinpis, runa kayninta chikipānansu. Lapan runakunami sapakunan, runakuna imanawpis rurananpaq kaykashqanchaw qelqaraykaqwan, tukuynawpa imaykatapis manakaqpita rimapānanpita.

NISHQAN CHUNKA KIMSA (13)

Lapan runakunapis librimi purikuyānan maysaypapis. Saynawmi may nasyunchawpis rurakunan wayinkunata saychaw tākunanpaq.

Lapan runakunapis yarquyānanmi may nasyunpitapis, kikinpa nasyunninpita juk nasyunman y niykurpis saynawmi kutikunan nasyunninman.

NISHQAN CHUNKA CHUSKU (14)

Mayqan runatapis wakinkaqkuna imapitapis qatikachaptinqa kikin ashinan maychawpis ali tākunanpaq. Saynawpami kushish tākunqa mayqan nasyunchaw karpis.

Kay wilakuyashqākunaqa manami pasaypapis joqarishqasu kanqa mana alita ruraqkuna, alichaw yarqunanpaqqa ni noqakuna askaq wi!anakurkur "ali kananpaq" nir wilakuyashqāpa kontran yarpaqkunatapis manami yanapanqasu.

NISHQAN CHUNKA PISQA (15)

Lapan runakunapis kayanan juk nasyunchaw yurishqalami.

Manami mayqan runatapis lutaqa michānansu pipis nasyunninpita ni juk!ā nasyuriman aywaykur tākunantapis manami michashqa kanansu.

NISHQAN CHUNKA SOQTA (16)

Olqupis warmipis tyempunman charnaqa, pipis mana michashqami kasarakuyānan. Manami michashqa kayānansu juk kolur qarankuna kayninpa, juklā nasyun kayninpa, imanawpis krigiq kashqanpita. Lapanpis kasarar shuynina tākuyānan wayita ruraykur, shumaq tāyānan lapanpis rispitanakur kasaraykārirq. Saynaw kayānan imayyaqpis kasarashqa karqa y rakikarpis saynawmi iwalpura imatapis rakipānakunan.

Warmi olqupis rasunpaypa munanakur imayyaqpis kasarar tāyānanpaq awninakush kaqkunami kasarayānanqa.

Juk ayllumi kikinpaq umanqa y seqay alikaqqa lapan marka kananpaqpis. Saymi lapan markakunapi rispitasinan ayllukuna mana jarukush kananpaq y nasyun mandaqkunapis rispitasiyānan.

NISHQAN CHUNKA QANCHIS (17)

Lapan runakunapami wayinkuna y chakrankuna kanan, juk runalapapis kanmanmi y askaq qorikash runakunapis sarāyānanmi.

Wayinkunapita y chakrankunapita manami pipis qarqushqa kayānansu.

NISHQAN CHUNKA PUWAQ (18)

Lapan runakunapis librimi yarpachakuyānan, kuyapākuyninpi ali o mana alipis kakunan y munashqanman imamanpis krigikunman. Saynawmi munarqa trukasinan jukman krigishqanpita jukkaqmanpis. Imamanpis krigirq wakinkaq runakunatapis wilapānan y parlanan krigishqanpaq. Parlayānanmi juk juklapis o askaqpis, askaq runakuna wiyanchawpis o shuyni wayinkunalachawpis, yachasiyashpan, wakinpi rurananpaq, alikaqta rurar y lapantapis shumaq ruraypa.

NISHQAN CHUNKA ESQUN (19)

Lapan runakunapis yarpāyashqannawmi parlayānan y rimakuyānan imanaw ali y mana ali kashqantapis. Saynawmi imanirpis parlaptin pipis rimanansu ni qayapar ajanāsinansu imapaqpis rimakushqanpita. Wiyashqankunatapis rasunpa kashqanta shumaq mayapakunan, tukuy wilakuykunatapis chaskinanmi y chaskinan wakinkaqkuna imanaw yarpāyashqankunatawan. Saynaw wiyashqanta, chaskishqanta y yarpashqankunata lapan runakunata musyasinan munayashqannaw imaykatapis mana michashqa lapannawpa imawanpis runata wiyasina y mayasina kaqkunawanqa.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA (20)

Lapan runakunapis librimi yorikākuyānan y askaqpis shuntakākuyānanmi imatapis alikaqkunata rurayānanpaq pipis mana michashqa.

Mana munaykaqtaqa manami pitapis shuntakāyashqanchaw kananpaq apayānansu.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA JUK (21)

Lapan runakunapis nasyunninchaw mandaq kayman char yanapānakuyānanmi, kikinkuna karpis o alinninta y yachaqninta shumaq akraykāriris mandaq kananpaq churakuyānan librimi.

Lapan runakunapis iwalmi ima kaymanpis chāyanan, nasyunninkunachaw ima kaymanpis chāyānan, nasyunninkunachaw ima awturdāpis kayānan y ima aruymānpi yaykuyānan wakinkaqkunaw.

Markachaw pipis awturdā mandaq kananpaq, lapan runakunami awniyānan ali kashqanta. Lapan runakuna pipis awturdā kananpaq awniyashqantaqa musyakanqa bōtuwanmi, kikinkuna churakuyanqa pi kananpaqpis. Saynaw rurayanqa bōtu kashqan ġrala, lapanmi bōtayānan pakaylapa, pipis manami michānansu ni juklaylapaq jitananpaq parlapānansu, lapanpis iwalmi rurayānan. Librimi pipaq karpis jitakuyānan bōtunkunachaw.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA ISHKAY (22)

Lapan runakunapis, marka runa kayninpa y juk markachaw taq kayninpa, lapan awturdākuna markachaw rispitasinan pipis mana jarukunanpaq y ali kawakuyānanpaq. Saynawpami shumaq kawanānāp tarinqa lapan nasyunchaw kaq runakuna lakipakuyninpa y wakinkaq nasyunkunawanpi yanapānakuypa, wakin shuyni qorikaq runakunawan y nasyunchaw mandaq runakuna churakushqan y rurayashqankunawan. Saynawpami lapan runakunata imanpi mikunanpaq o rantinanpaq pishipakuptin qonqa, lapan markakunapaqpis y imata yachakuyānanpaqpis kanqa gastunkuna, kaykunami mana pishiypa kanan lapan runakunapaq, shumaq rispish runa kayānanpaq. Y saynawmi runakunapis lakipakuyānan kikinkunapa jamulankunapita ali runa kayānanpaq.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA KIMSA (23)

Lapan runakunapami ima aruylankunapis kanan; kikinkunami ima aruychaw aruyānanpaqpis akrakuyānan, aruyninkuna alimi kanan, imaykanpaqpis aypāpakunanpaq y arunanpaq tupuylami kanan y runakunaqa manami aruyninaq kayānansu.

Lapan runakunapis ali kashqanta ni mana ali kashqanta mana rikapaypami aruyashqankunapita chaskiyānan qellayta y lapan aruqkaqkunaqa iwal, saynawla chaskiyānan.

Lapan runakunapis aruqkaqkunaqa iwal shumaq ali pāgashqami kayānan imata munashqankunatapis rantiyānanpaq aypaq. Saynaw qellayta chaskir lapan kastankunata wayinchaw kaqkuna shumaq kushishqa kawakuyanqa, lapan runakunapis alila kawanānāp kashqannaw. Saychawpi pishipakuptinmi isanqa imaykanawpapis wakinkaq awturdākuna waksakunata yanapaqkuna aypasipānan pishipakushqalanmanna.

Lapan runakunapis ali yarpashqankunawan say shuyni alita yarpaqkuna rurayānanmi qotukaykur. Saynaw shuyni kaqkunaqa ali yarpayninkunawan rispitasikur pipis kikinpaq kaqkunata o lapan runapaq kaqkunata mana jarukuyānanpaq kashqanta rispitasikuyānanpaq.

NISHOAN ISHKAY CHUNKA CHUSKU (24)

Lapan runakunapis j amayānanmi aruyninkunapita, aruynin mana kashqan ġraqa imatapis munashqantami rurakuyānan, aruyānan shumaq ġralawanmi. Manami alāpaqa aruyānansu aruyānanpaq kashqan ġrapita mastaq y saynawmi aruyninpita watasarkur jamanānāp yarquptinqa saypita pāgunta chaskiyānan.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA PISQA (25)

Lapan runakunami shumaq ali kawaychaw kayānan, saynawmi lapan kastankunapis shumaq kawakuyānan, kwerpunkunapis mana qeshyaypa, lapan imaykakunachawpi alila. Mas aliran kanan yali mikuyānanpaq mikuykunachaw, mōdanankunachaw, ali wayichaw tāyaptin, ima qeshya sariptinpi jampikuqkuna jampiaptin y lapan imaykakunawanpi runakunata shumaq yanapānanpaq kaqkunawan yanapāyaptin. Elaqpita imachawpi mana aruq runa kaptinqa o aruyninaq kaptinqa, shuynimi saynawkunata yanapānanpaq kaqchaw kayānan lapanpi, tukuy qeshyayuqkuna, ima ruraytapis mana pwe'diqkuna, kanmanmi (wishtukuna o ushukuna), biyūdayashkuna chakwan o awkin karpis y lapan runakuna imaykanawpa aruytapis o makinta y chakinta o wakinkaqkunata kikinkuna mana munaykāyaptin imapis pāsaptin arunanpaq kaqkunata oqraqkunami kanan shumaq shuyni yanapashqa.

Lapan wamrayuq warmikunapis y akapa wamrakunapis shumaq imaykapitapis kuydashqami kayānan y paykunataqa shuynimi yachaqkuna rikayānan mana chachaya. Lapan wamrakuna juk mama taytalapita yuripis o jukchaw wachapakush o sure"pakush kayninpa yurishkunapis iwal rikashqami y kuydashqami kayānan.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA SOQTA (26)

Lapan runakunami eskwêlachaw yachakuyănan. Lapanpis yachakuyănan debaldilami, punta yachaykunata alinninkaqta y runata imachawpis yanapănanpaq kaqkunalatapis yachakuyănanmi. Alinninkaq yachaytaqa lapan runakunami yachakuyănan jukpis mana yachakuypaqa manami kanansu. Juknawkaq imatapis y imapaqpis yachakuykunami isanqa mas aja yachakuymanna yaykuyănan. Mas sinchikaq aja yachakuykunamanqa yaykuyanqa lapan runakunapis iwalmi y saynawpami ima kayănanpaqpis yarquyanqa yachayashqanpita.

Eskwe"lakunachaw o wakinkaqkunachaw yachakushqankunawanmi lapan runakunapis ali yachaq kayman chăyanqa. Saynawpami runakuna rispitash kananpaq kaqkunata rurar mas yanapănan wakinkuna rurayănanpaqpis y runakuna libri kayănanpaq mayqankaqkuna mas alinnin kashqantapis yachasir reqisinin y musyasinan. Runakuna yachaq kayaptinqa manami ajanasu kanqa lapanta shumaq tantiyayănanpaqpis, imatapis ali shonqulanwan shuyarănanpaqpis y lapan nasyunkunawanpis ali alila juknin jukninpis kayănanpaq, tukuyniraq y lapan kasta runakuna o imamanpis krigiqkuna musyayănanpaqpis. Lapanpis saynaw ali kayaptinqa aska nasyunpita shuntakaykur runakuna rispitash kananpaq kashqanta wilakuqkunatami mas yanapanqa y alikaqkunata imatapis rurayanqa lapan markakuna jatunyănanpaq y saynawpami lapan kushish kawayănanpaq lakipakuyanqa paykunapis.

Mayqan runakunapis munashqankaqtami akrakuyănan maychaw y imanawkaq eskwe"Iaman wamran yachakunanpaq churananpaqpis.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA QANCHIS (27)

Lapan runakunapis mana michasqami markakuna ima fVestata ruraptinpis saychaw rurăsinan, ima tushukunata o wakinkaqkunata rikăkur y ima yachaykunatapis shumaq ali kananpaq yanapănakunan, alita rurayta munarqa imatapis rurasun kikinpa jamulanpita imatapis yarqapakurqa.

Lapan runakunami rispitasikunan pipis jarukuyănanpita y imankuna kaptinpis saynawmi kikinpa kaqkunataqa shumaq sarăkunan pipis mana qechushqa, kakusun ali yachayninwan tarishqankuna, imatapis qelqashqankunata o imakunatapis yachayninwan rurashqankunapis y kikin ruraqkaq kayninpa.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA PUWAQ (28)

Lapan runakunami markankunachaw shumaq yarpayninwan ali tăyănan, nasyunninchaw o wakinkaq nasyunkunachawpis kay runakuna rispitashqa y mana jarukushqa kananpaq wilakuyashqă maysaychawpis rasunpaypa rurakănanpaq.

NISHQAN ISHKAY CHUNKA ESQUN (29)

Lapan runakunami tashqan markakunachaw imatapis rurayanan, say markachaw tăyayninpami libri imaykanaw kananpaqpis y ali runa kayman chănanyaqpis yachakuyash tukuy ruraykunata.

Shumaq rispitashqa kaykăyashpan y tukuy imakunatapis libri rurakuykăyarpis, imanaw runakuna rurananpaq qelqaraykashqantami isanqa mansakuyănan y say nishqanpitami isanqa pipis păsasiyănansu. SaVnaw mansapakuypa kayanqa wakinkaq runakunapis rikărishqa, rispitashqa, mana jarukushqa y libri lapanpis iwal kayănan kashqami. Saynawpaqa lapanpis alita rurar y runakunapis rispitash kananpaq kashqannaw karqa kushishmi kawayanqa, wakinkaq marka runakunapis y lapan markakuna alila shumaq kawakuyanqa.

Lapan runakuna rispitash y libri kakuyănanpaq wilakuyashqăta manami ni pipis juknawpaqa ni kontranqa sharkuyănansu ni rurayănansu lapan nasyunkunapita qorikaykur ali yarpaykunawan y ali kananpaq rurayashqăkunataqa.

NISHQAN KIMSA CHUNKA (30)

Kay wilakuyashqăkunachaw manami juknawpaqa tantiyayănansu; manami mayqan nasyunpa mandaqninta, shuntakash askaq runakunata ni juk runalata imanawpapis rurayănanpaq o wakinta elaqăsir qalaykuyănansu ni mayqan kaqlatapis, runakuna rispitash y libri kakuyănanpaq kay qelqaraykaqchaw wilakuyashqăta.